

Tjörns kommun

Trafik- o riskutredning del Svanvik

Riskutredning

Uppdragsnr: 107 22 03 Version: 0.9 Datum: 2020-11-23

Uppdragsgivare: Tjörns kommun
Uppdragsgivarens kontaktperson: Pernilla Attnäs Björk
Konsult: Norconsult AB
Uppdragsledare: Maria Young
Teknikansvarig: Johan Hultman

0.9	2020-11-23	Externgranskning	Johan Hultman	Katarina Holmgren	Maria Young
0.1	2020-11-17	Interngranskning	Johan Hultman		
Version	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt

Detta dokument är framtaget av Norconsult AB som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

► Sammanfattning

Denna riskutredning tas fram som en del i arbetet med en detaljplan för en del av Svanvik 1:26 m.fl. på östra Tjörn. Planområdet ligger i anslutning till det befintliga verksamhetsområdet Svanvik som ligger norr om väg 169 mellan Myggenäs och Kållekärr. Väg 169 är utpekad som rekommenderad sekundärväg för transporter av farligt gods.

Detaljplanen möjliggöra en utökning av området för fler småskaliga verksamheter som inte bedöms som störande. Marken är idag till största del jordbruksmark. Området som planeras för utökning av verksamhetsområdet är kommunalägt och omfattar fastigheten Västra Röd 4:4 och del av Svanvik 1:26.

De risker som har identifierats för planområdet är de som innefattar hantering av farliga ämnen vid verksamheter och transporter av farligt gods. För verksamheter finns ett antal föreskrifter, riktlinjer och handböcker som beaktas. För transporter av farligt gods föreskriver länsstyrelsen i Västra Götalands län att riskfrågor beaktas vid fysisk planering inom 150 meter från transportleder för farligt gods.

Planområdet ligger längre från fastighetsgränsen för riskkällorna än vad riktlinjerna från Sprängämnesinspektionen, Boverket samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anger. Riskerna för planområdet på grund av verksamheter i Svanviks industriområdet bedöms därför vara acceptabla utan krav på skyddsåtgärder.

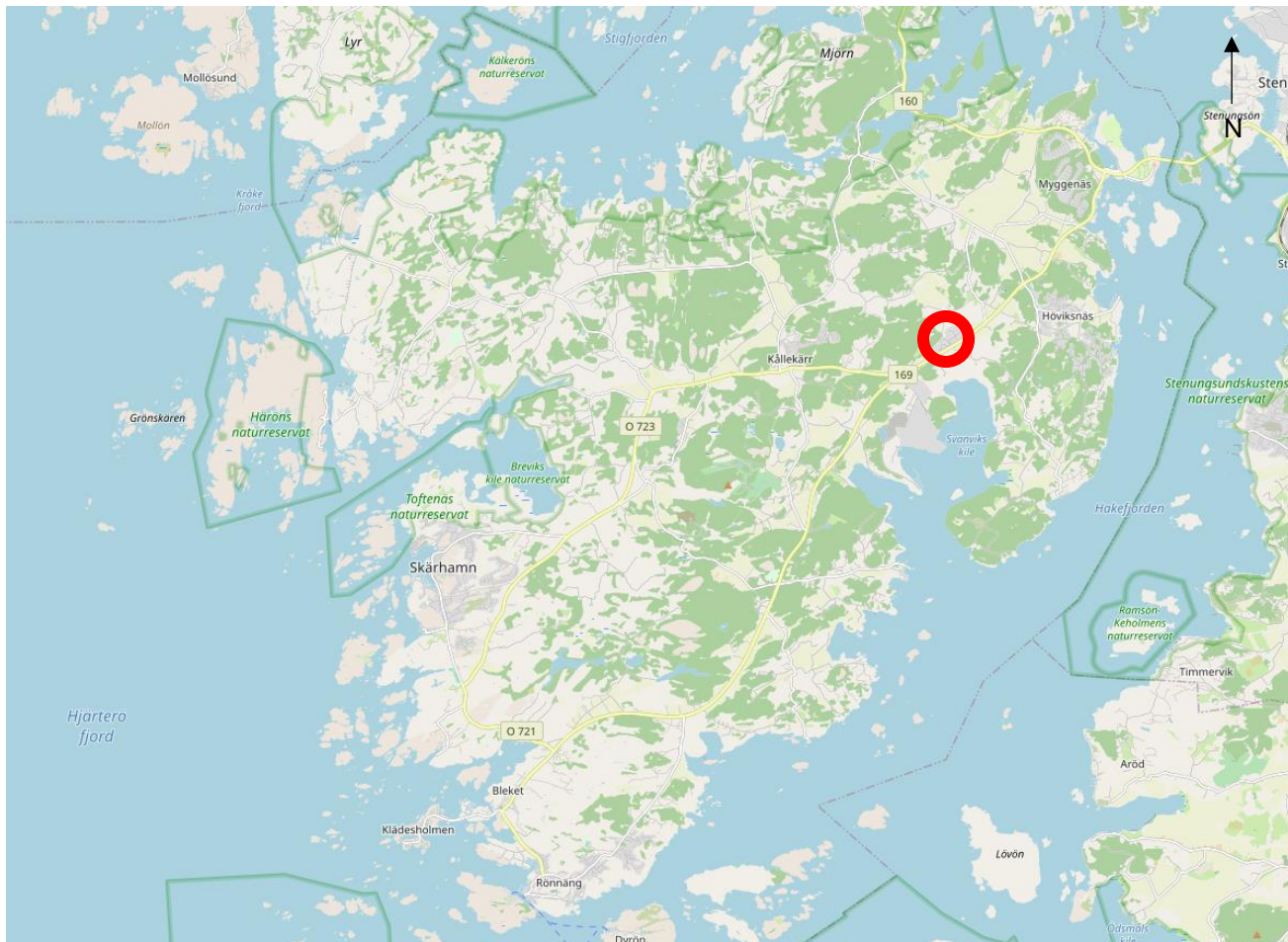
Planområdet ligger längre bort än det av Länsstyrelsen angivna riskhanteringsavståndet på 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods (väg 169). För risker som rör transporter av farligt gods till verksamheter i Svanviks industriområde så bedöms sannolikheten för olycka som mycket låg. Konsekvenser av en eventuell olycka bedöms vara små på grund av avståndet samt skydd ifrån bebyggelse mellan lokalgatan inom industriområdet och planområdet. Sammantaget bedöms även riskerna från transporter av farligt gods vara acceptabla utan krav på skyddsåtgärder.

► Innehåll

1	Inledning	5
2	Risker med transport av farligt gods	7
2.1	Typer av farligt gods	7
2.2	Konsekvenser av en olycka med farligt gods	7
3	Lagar och regelverk för verksamheter	9
3.1	Hantering av brandfarliga vätskor och gaser	9
3.2	Tankstation	10
3.2.1	<i>Plan- och bygglagen</i>	10
3.2.2	<i>Regelverk hantering brandfarliga vätskor och gaser</i>	12
4	Riskbedömning utifrån platsspecifika förutsättningar	13
4.1	Verksamheter i Svanviks industriområde som hanterar farligt gods	13
4.2	Transportleder för farligt gods	16
5	Slutsats	18
6	Referenser	19

1 Inledning och syfte

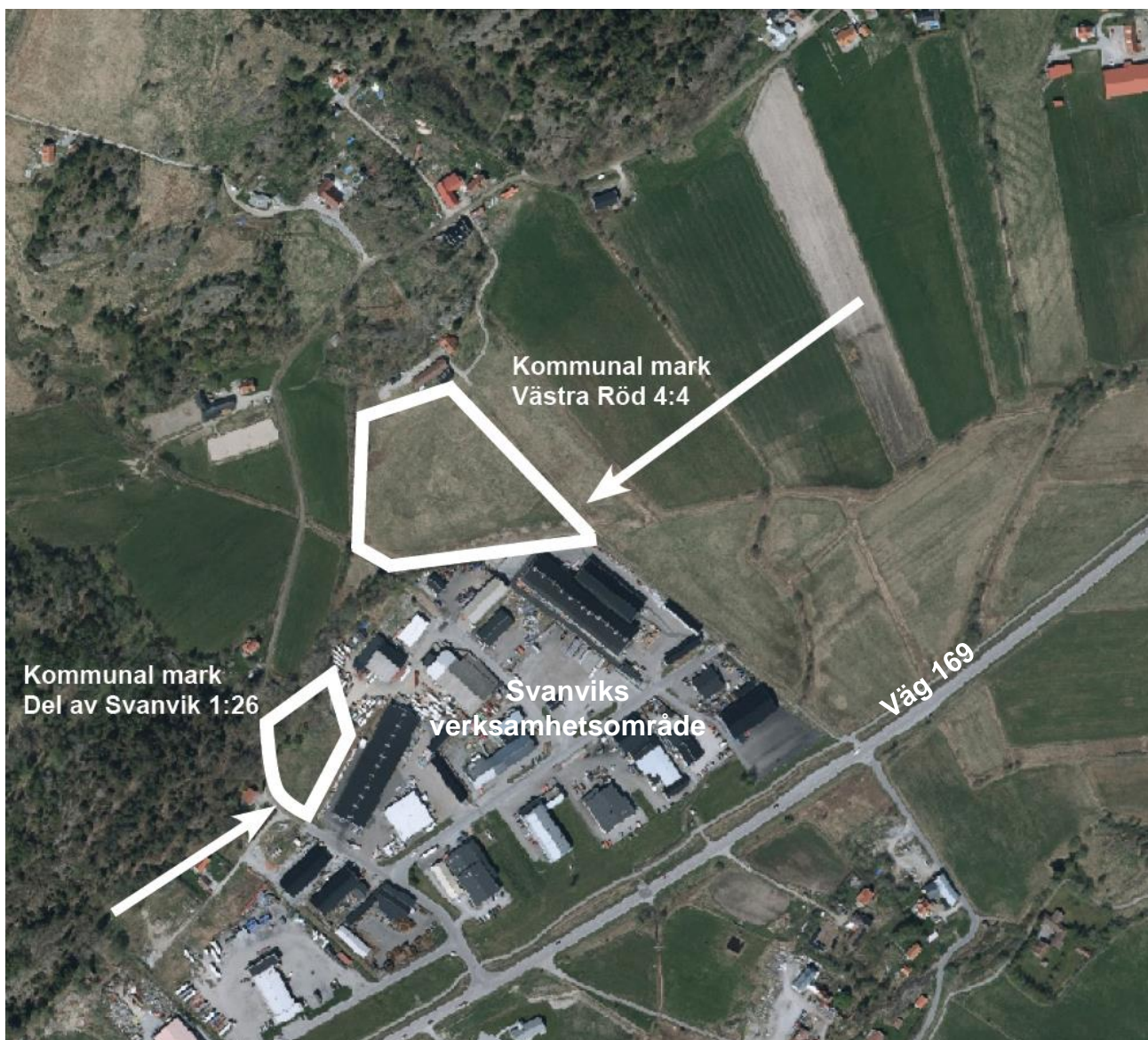
Norconsult har fått i uppdrag av Tjörns kommun att utföra en riskutredning i samband med detaljplanearbete för en del av Svanvik 1:26 m.fl. på östra Tjörn. Se Figur 1 för karta. Riskutredningen behandlar dels risker med farligt gods men även risker från verksamheter belägna i Svanviks industriområde.

Figur 1 Karta med markerat läge för planområdet. © OpenStreetMap contributors, ODbL 1.0

Planområdet ligger i anslutning till det befintliga verksamhetsområdet Svanvik som ligger norr om väg 169 mellan Myggenäs och Källekärr. Väg 169 är utpekad som rekommenderad sekundärväg för transporter av farligt gods. Riskpolicyn som länsstyrelsen i Västra Götalands län har antagit förskriver att riskfrågor beaktas vid fysisk planering inom 150 meter från transportleder för farligt gods (Lst 2006).

Detaljplanen möjliggöra en utökning av området för fler småskaliga verksamheter som inte bedöms som störande. Marken är idag till största del jordbruksmark. Området som planeras för utökning av verksamhetsområdet är kommunalägt och omfattar fastigheten Västra Röd 4:4 och del av Svanvik 1:26, se Figur 2.

Figur 2 Områden aktuella för att möjliggöra utökning av det befintliga verksamhetsområdet Svanvik.

2 Risker med transport av farligt gods

2.1 Typer av farligt gods

Enligt internationella bestämmelser (RID/ADR) delas farligt gods in i nio klasser, se Tabell 1.

Tabell 1. Indelning av farligt gods.

Klass	Innehåll	Exempel
1	Explosiva ämnen	Massexplosiva varor (dvs. sprängämnen), fyrverkerier
2	Komprimerade, kondenserade eller under tryck lösta gaser	Brandfarliga gaser (gasol), giftiga gaser (ammoniak, svaveldioxid) och andra trycksatta gaser (kvävgas, syrgas)
3	Brandfarliga vätskor	Bensin, eldningsolja
4	Brandfarliga fasta ämnen	Kalciumkarbid
5	Oxiderande ämnen	Väteperoxid, ammoniumnitrat
6	Giftiga ämnen och smittfarliga ämnen	Kviksilverföreningar och cyanider, bakterier, levande virus och laboratorieprover
7	Radioaktiva ämnen	Radioaktiva preparat för sjukhus
8	Frätande ämnen	Olika syror, lut
9	Övriga farliga ämnen och föremål	Asbest

2.2 Konsekvenser av en olycka med farligt gods

Nedan följer en allmän beskrivning av de olika sorters farligt gods som transporteras i Sverige och potentiella följder av olyckor där farligt gods är inblandat. De förväntade följderna i form av dödsfall avser, om inget annat anges, personer som vistas utomhus utan skydd.

Konsekvenserna beskrivs mer utförligt i *bilaga 1*.

Klass 1: Explosiva ämnen

En explosion av s.k. massexplosiva ämnen kan ge omkomna upp till ca 100 m från explosionen och byggnader kan raseras på flera hundra meters avstånd. Övriga explosiva ämnen kan, i huvudsak genom raserade byggnader, ge effekter på några tiotal meters avstånd.

Klass 2: Brännbara eller giftiga gaser

Utsläpp av brännbar gas i luft kan antändas direkt och orsaka en s.k. jetflamma. Om gasen inte antänds direkt bildas först ett brännbart gasmoln som sedan kan antändas relativt omgående eller driva iväg och antändas över bebyggelsen. Detta resulterar då i en flash brand (Flash Fire) eller gasmolnsexplosion (Vapor Cloud Explosion). I ytterst sällsynta komplicerade olyckor kan gastanken explodera och bilda ett eldklot, s.k. BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion). Risken att omkomma av en jetflamma är vanligtvis liten på avstånd som överstiger 90 meter. Ett gasmoln som driver iväg med vinden kan hamna nära bebyggelsen och orsaka betydande skador vid antändning. En BLEVE kan ge upphov till omkomna på ett avstånd av 150 m.

Giftiga gaser kan vid ett utsläpp driva iväg i vindriktningen och leda till omkomna på flera hundra meter från utsläppskällan. Dödsfall inträffar framförallt bland de som vistas utomhus.

Klass 3: Brandfarliga vätskor

Om en tank med mycket brandfarlig vätska (exempelvis bensin) skadas rinner bensinen ut och en s.k. pölbrand kan uppstå. Eldningsolja är så svårantändlig att brandrisken är försumbar. Risken att omkomma är som regel liten på avstånd som överstiger några 10-tals meter.

Klass 4: Brandfarliga ämnen såsom svavel, fosfor och karbid

Dessa ämnen är fasta och skadar endast i olycksplatsens direkta omgivning.

Klass 5: Oxiderande ämnen

Olycka med endast dessa ämnen leder normalt ej till personskador, men om ämnena blandas med olja eller bensin kan det uppstå explosionsrisk och explosionerna kan vara lika kraftiga som för ämnen i klass 1.

Klass 6: Giftiga ämnen

Giftiga ämnen ger mestadels enbart effekter vid direktkontakt.

Klass 7: Radioaktiva ämnen

Dessa ämnen transporteras normalt endast i små mängder på väg och järnväg. Risken att omkomma är därför försumbar.

Klass 8: Frätande ämnen såsom saltsyra och svavelsyra

Risk för skador är normalt störst inom ca 20 m eftersom skada uppkommer vid direkt exponering på personen.

Klass 9: Övriga farliga ämnen och föremål

Denna klass omfattar bl.a. miljöfarligt avfall. Det är dock inga ämnen som är brandfarliga eller explosiva.

3 Lagar och regelverk för verksamheter

3.1 Hantering av brandfarliga vätskor och gaser

Två relevanta myndighetsföreskrifter finns: Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor och MSBs föreskrifter (MSBFS 2020:1) om brandfarlig gas och brandfarliga aerosoler.

I de allmänna råd som följer med dessa författningssamlingar anges riktvärden på avstånd som vanligen anses betryggande utan särskild utredning. Riktvärden för brandfarliga vätskor respektive gaser ges i Figur 3 och Figur 4.

Kringliggande skyddsobjekt	Klass 1 och 2a			Klass 2b och 3		
	V≤3	3<V≤100	V>100	V≤12	12<V≤100	V>100
Byggnader av obrännbart material, icke brandfarlig verksamhet	9 m	12 m	25 m	6 m	9 m	12 m
Materiel med stor brandbelastning	12 m	25 m	50 m	9 m	12 m	25 m
Byggnad av brännbart material, brandfarlig verksamhet, A-byggnad	25 m	50 m	50 m	9 m	12 m	25 m
Svårutrymda lokaler, sjukhus, skolor m.m., annan verksamhet med farliga ämnen	25 m	50 m	100 m	12 m	25 m	50 m

Figur 3 Rekommenderade avstånd för förvaring av brandfarliga vätskor. V är volymen i m³ i behållaren/cisternen med brandfarlig vätska (SÄIFS 2000:2). Klass anger vätskans brandfarlighet.

Avstånd i meter mellan	Byggnad i allmänhet, brännbart material el. brandfarlig verksamhet	Stor mängd brännbart material	Utrymningsväg från svårutrymda lokaler	Pump och förångare	Parkerade fordon (personbilar/tyngre fordon)	Tankfordonets slanganslutningspunkt	Cisternens slanganslutningspunkt
Cisternvolym högst 13 m ³	6*	12*	100*	3*	6/8*	12*	0
Cisternvolym >13 m ³ ≤100 m ³	12*	25*	100*	3*	6/8*	12*	6*
Tankfordonets slanganslutningspunkt	12*	25*	100*	3**	6	-	-
Cisternens slanganslutningspunkt	12***	12*	100*	3*	6	-	-
Pump och förångare	3**	12*	-	3**	6*	3**	3*

- ej tillämpligt.

* Med brandteknisk avskiljning motsvarande EI 60 eller högre kan avståndet minskas till hälften.

** Med brandteknisk avskiljning motsvarande EI 60 eller högre behövs inget avstånd.

*** För slanganslutningspunkt på gascistern med volym högst 13 m³ gäller minsta tillåtna avstånd 6 meter. Med brandteknisk avskiljning motsvarande EI 60 eller högre får avstånden minskas till hälften för cisterner med volym högst 100 m³.

Figur 4 Minsta avstånd vid placering av en eller två gascisterner med gasol ovan mark (MSBFS 2020:1).

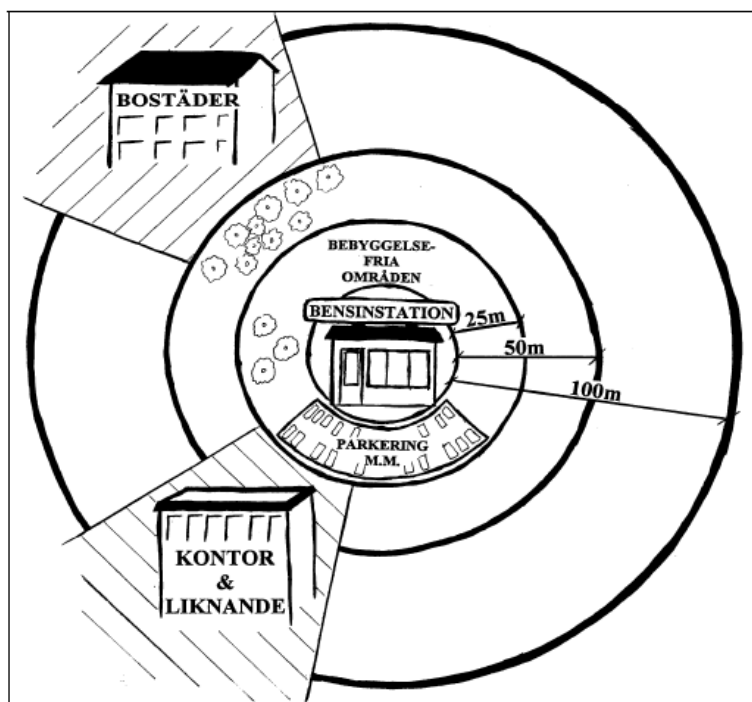
Med svårutrymda lokaler avses bl.a. samlingslokal, skola, sjukhus och daghem.

3.2 Tankstation

3.2.1 Plan- och bygglagen

Boverkets handbok "Bättre plats för arbete" (Boverket 1995) anger att ett riktvärde för skyddsavstånd på 100 m till bostäder ska beaktas från bensinstationer. Avståndet motiveras dels av riskhänsyn och dels av störningar som buller, lukt, ljussken och luftföroreningar.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har inga beslutade riktlinjer kring vilket avstånd till drivmedelsstationer som ska gälla avseende olycksrisk mot tredje man. Länsstyrelsen i Stockholms län har behandlat riskfrågan kring bensinstationer i rapporten: "Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer" (Lst AB-län 2000). Där fastslås att risksituationen och olägenheterna för människor och miljö alltid skall analyseras och bedömas inom 100 meter från en bensinstation med medelstor försäljningsvolym. Ett minimumavstånd på 50 m bör hållas från bensinstation till bostäder, förskolor, äldreboende och sjukhus samt samlingsplatser utomhus där oskyddade människor uppehåller sig (t.ex. uteservering, lekplats m.m.). Till kontor och liknande verksamheter skall ett minsta avstånd på 25 meter upprätthållas, se Figur 5.

Figur 5 Rekommenderade skyddsavstånd till bensinstationer (Lst AB-län 2000).

3.2.2 Regelverk hantering brandfarliga vätskor och gaser

När det gäller risker för explosion och brand på tankstationer har de regelverk som gäller samlats i en handbok från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB): "Hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer" (MSB 2015).

En sammanställning över riktvärden på avstånd mellan olika delar av bensinstationen och verksamheter i närheten enligt handboken ges i Figur 6.

OBJEKT / RISKKÄLLA	PÅFYLLNINGS- ANSLUTNING TILL CISTERN	MÄTAR- SKÅP	PEJL- FÖRSKRUVNING	CISTERN- AVLUFTNINGENS MYNNING
Plats där människor vanligen vistas (t.ex. bostad, kontor, gatukök, butik, servering, busshållplats), verksamheter och objekt med stor brandbelastning, verkstad eller annan lokal där gnistbildande verksamhet eller öppen eld förekommer	25 ^{1,2}	18 ¹	6	12
Stationsbyggnad (se 1.6.1)	12	6 ³	3	6
Minst en utrymningsväg från stationsbyggnad	18	9	6	12
Byggnad där människor vanligen inte vistas (t.ex. fristående förråd, garage) eller objekt med låg brandbelastning	9	3	3	3
Förrådsbyggnad med stor brandbelastning ⁴	12	3	3	6
Cistern ovan mark för brandfarlig vätska ⁵	3	3	–	–
Starkt trafikerad väg eller gata	3	3	3	3
Parkeringsplatser	6	3	3	6
Miljöstation	12	12	3	12

¹ Busshållplats och gatukök utan gäster inomhus kan placeras minst 18 m från påfyllningsanslutning till cistern förutsatt att gästbord placeras minst 25 m från påfyllningsanslutning.

² Avståndet kan halveras om vägg mot spillzon är av obrännbart material och lägst i brandteknisk klass EI 60 utan ventilationsöppningar och brandtekniskt oklassade fönster. Hela avståndet gäller dock för in- och utgångar.

³ Avståndet förut sätter att mark mellan t.ex. byggnad och pumpö är doserad med fall mot pumpön samt att doseringen omfattar hela spillzonen.

⁴ Avser t.ex. förråd för lösa behållare med brandfarlig vara.

⁵ För s.k. containerstationer gäller särskilda rekommendationer.

Figur 6 Riktvärden på avstånd enligt "Hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer (MSB, 2015).

Dessa avstånd är kortare än de som tagits fram utifrån PBL och syftar till stor del till att skydda tankstationen från yttre påverkan.

4 Riskbedömning utifrån platsspecifika förutsättningar

4.1 Verksamheter i Svanviks industriområde som hanterar farligt gods

Vid platsbesök 2020-09-22 identifierades två verksamheter i industriområdet som eventuellt kunde hantera farligt gods. Detta bekräftades vid kontakt med lokal räddningstjänst (SBR 2020). Verksamheterna som har tillstånd för brandfarlig vara är Laray AB på fastigheten Svanvik 1:34 samt Kållekärrs Oljecentral AB på fastighet Svanvik 1:33. Tillståndet för Kållekärrs Oljecentral AB är dock inaktuellt men tas med i denna riskutredning för att bedömningen av risker ska vara konservativ.

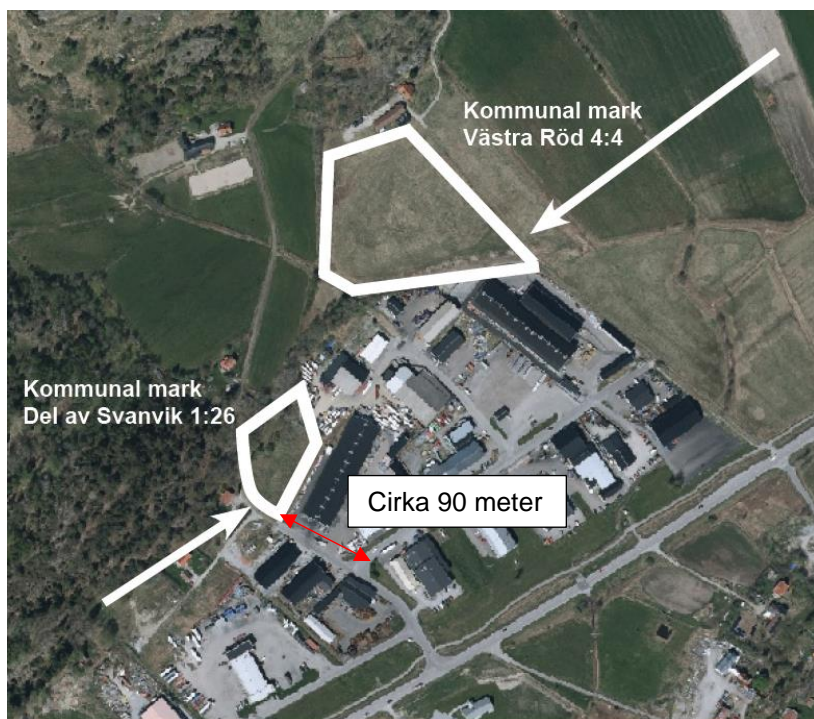
Laray AB har tillstånd att förvara varor enligt Tabell 2. I tabellen redovisas även ett skyddsavstånd som enligt gällande föreskrifter vanligen anses som betryggande utan särskild utredning. För att vara konservativ i bedömningarna så används det skyddsavstånd som krävs till byggnad av brännbart material/brandfarlig verksamhet/A-byggnad.

Tabell 2 Sammanställning av Laray ABs tillstånd för hantering av brandfarlig vara (SBR 2020) och skyddsavstånd som vanligen anses betryggande utan särskild utredning.

Klass	Volym i m ³	Ämne	Förvaringsplats	Skyddsavstånd	Avstånd mellan fastigheter
Klass 1	0,160	Färger	Färglagercontainer och blandningsrum	25 meter	90 meter
Klass 2a	0,07	Härdare	Färglagercontainer och blandningsrum	25 meter	90 meter
Klass 2a	0,09	Tillsatsmedel, förtunning	Färglagercontainer och blandningsrum	25 meter	90 meter
Brandfarlig gas	11,8	Gasol	Inhägnad cistern utomhus	12 meter	90 meter

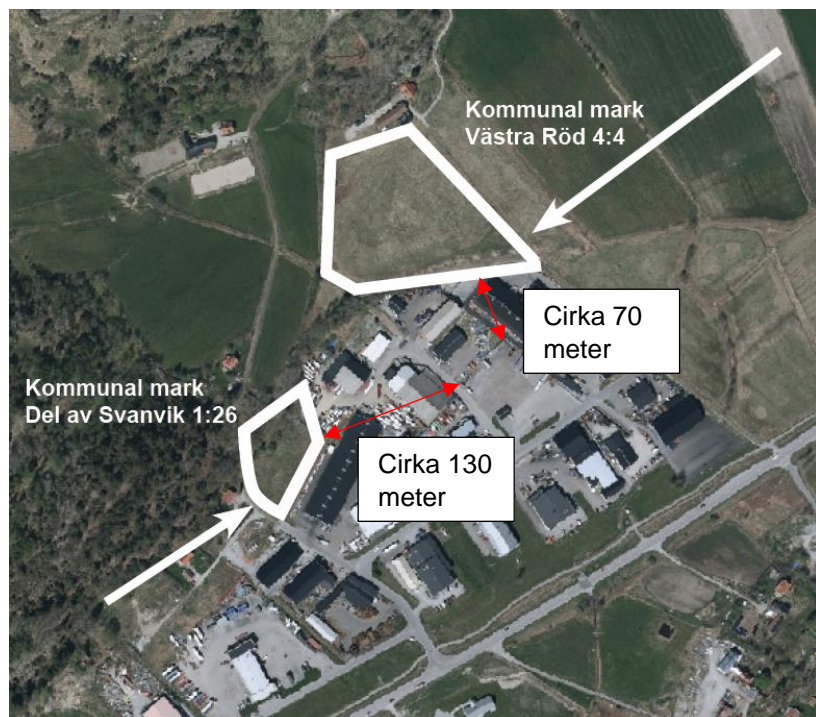
I Tabell 2 kan det således utläsas att tillräckligt skyddsavstånd uppnås mellan planområdet och Svanvik 1:34.

För aktuella kortaste avstånd mellan fastighetsgräns på Laray AB till planområdet, se Figur 7

Figur 7 Kortaste avstånd mellan fastigheten Svanvik 1:33 och del av Svanvik 1:26.

På Kållekärrs Oljecentral AB (Svanvik 1:33) finns ett inte längre aktuellt tillstånd att förvara högst 50 000 (50 m³) liter diesel klass 3 (SBR 2020). Minsta avståndet mellan fastighetsgränsen på Svanvik 1:33 och planområdet är cirka 70 meter, se Figur 8.

Figur 8 Kortaste avstånden mellan fastigheten Svanvik 1:33 och planområden.

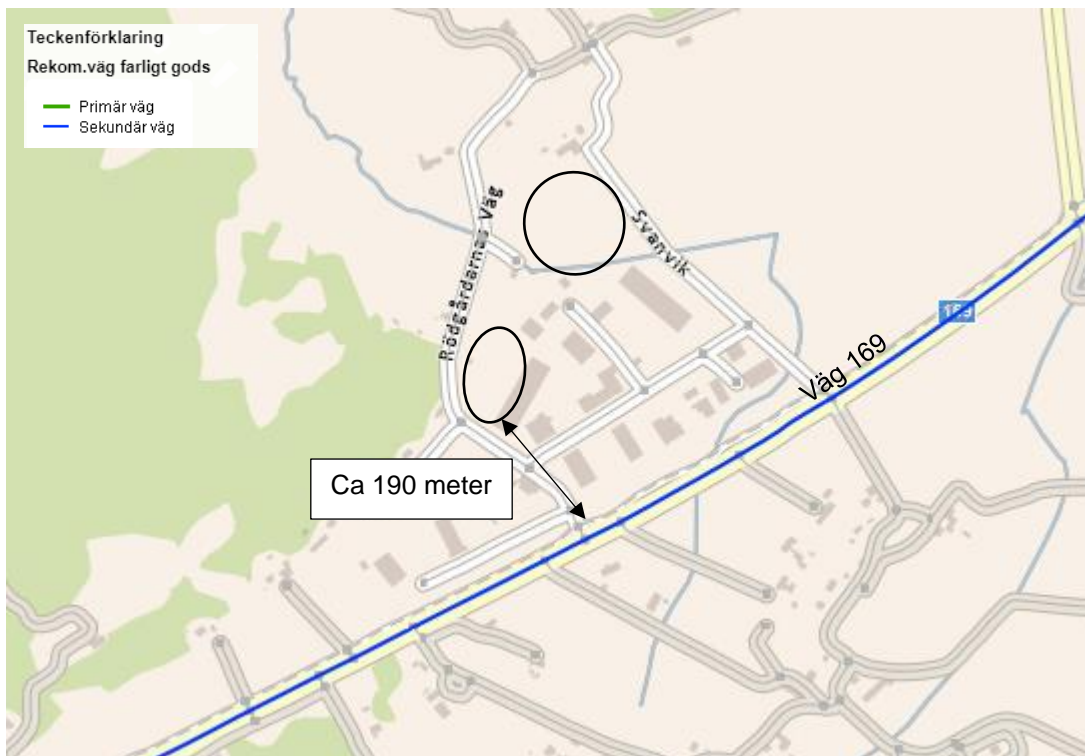
Det finns olika riktlinjer att förhålla sig till när det gäller riskhantering i närhet till tankstationer, se avsnitt 3.2. Enligt Boverket ska ett skyddsavstånd på 100 meter till bostäder beaktas. Eftersom detta är ett verksamhetsområde så är inte skyddsavstånden tillämpbara.

Länsstyrelsen i Stockholms län anger att ett minsta avstånd på 25 meter ska upprätthållas mellan bensinstationer och kontor eller liknande verksamheter. Minsta avstånd är i aktuellt fall cirka 70 meter vilket innebär att denna rekommendation uppfylls.

MSB har riktlinjer om avstånd mellan olika delar av bensinstation och verksamheter i närheten. Mellan plats där människor vanligen vistas och påfyllnadsanslutning till cistern ska det vara minst 25 meter. Motsvarande avstånd till mätarskåp (där fordon tankar) ska vara 18 meter. Eftersom minsta avstånd mellan planområdet och fastigheten där tankstationen är belägen är cirka 70 meter så uppfylls även dessa riktlinjer.

4.2 Transportleder för farligt gods

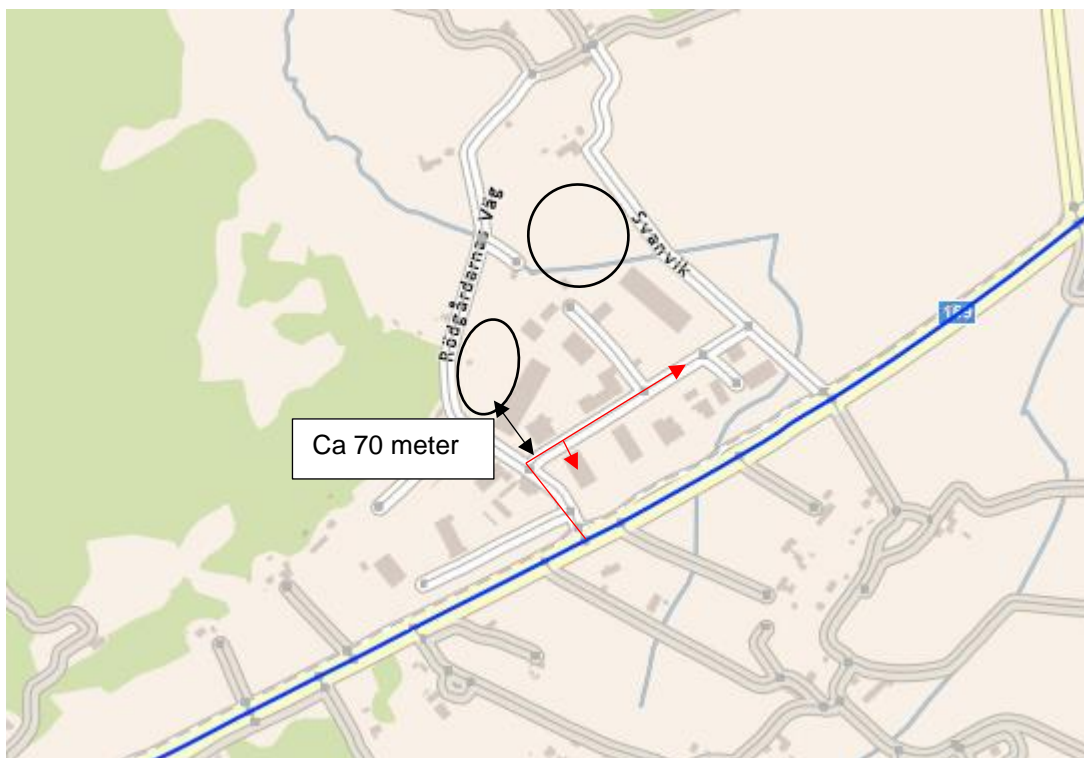
Sydöst om planområdet går väg 169 som är utpekad som sekundär transportled för farligt gods, se Figur 9. Planområdet ligger på ett kortaste avstånd på cirka 190 meter och därmed bortanför riskhanteringsavståndet på 150 meter som Länsstyrelsen förespråkar. Riskerna från transporter av farligt gods på väg 169 bedöms därför vara acceptabla för planområdet.

Figur 9 Transportleder för farligt gods i närheten till planområdet. (Trafikverket 2020). Planområdet är markerat med två svarta ellipser.

I Svanviks industriområde finns verksamheter som hanterar farligt gods, se avsnitt 4.1. Enligt verksamheternas tillstånd är det varor i farligt gods klass 2 brandfarliga gaser och klass 3 brandfarliga vätskor som transporteras till dessa verksamheter. För att nå verksamheterna i Svanviks industriområde så måste transporterarna köra en sträcka inne på industriområdet, se Figur 10. Vägkant på denna lokalgata är som kortast ett avstånd på cirka 70 meter från planområdet.

Figur 10 Transportväg för farligt gods inom Svanviks industriområde (Trafikverket 2020). Röd pil visar transportvägen inom industriområdet.

Sannolikheten för en olycka med farligt gods inne i industriområdet är mycket låg. Detta på grund av en låg hastighet på vägen i kombination med få transporter av farligt gods.

Konsekvenserna vid en eventuell olycka bedöms som små för planområdet. Brandfarliga vätskor har normalt ett konsekvensavstånd med omkomna på cirka 30 meter. Kortaste avstånd till planområdet är cirka 70 meter vilket innebär att en olycka med brandfarliga vätskor inte bedöms få några konsekvenser för planområdet. Brandfarliga gaser har ett större konsekvensavstånd och kan leda till omkomna inom planområdet. Dock ligger planområdet i skydd bakom annan bebyggelse vilket minskar storleken på konsekvenserna något.

Den mycket låga sannolikheten för olycka i kombination med gynnsamma bebyggelseförhållanden och långt avstånd mellan väg och ny bebyggelse bedöms leda till en mycket låg risknivå på grund av transporter av farligt gods inne i Svanviks industriområde.

5 Slutsats

Planområdet ligger längre från fastighetsgränsen för riskkällorna än vad riktlinjerna från Sprängämnesinspektionen, Boverket samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anger. Riskerna för planområdet på grund av verksamheter i Svanviks industriområdet bedöms därför vara acceptabla utan krav på skyddsåtgärder.

Planområdet ligger längre bort än det av Länsstyrelsen angivna riskhanteringsavståndet på 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods (väg 169). För risker som rör transporter av farligt gods till verksamheter i Svanviks industriområde så bedöms sannolikheten för olycka som mycket låg. Konsekvenser av en eventuell olycka bedöms vara små på grund av avståndet samt skydd ifrån bebyggelse mellan vägen och planområdet. Sammantaget bedöms även riskerna från transporter av farligt gods vara acceptabla utan krav på skyddsåtgärder.

6 Referenser

Boverket 1995	Bättre plats för arbete – Planering av arbetsområden med hänsyn till miljö, hälsa och säkerhet, Allmänna råd 1995:5, 1995
Lst 2006	Riskhantering i detaljplaneprocessen, Länsstyrelserna Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län, september 2006
Lst AB-län 2000	Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer, Länsstyrelsen i Stockholms län 2000
MSB 2015	Hantering av brandfarliga gaser och vätskor på bensinstationer, MSB mars 2015
MSBFS 2020:1	Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om hantering av brandfarlig gas och brandfarliga aerosoler 2020
SÄIFS 2000:2	Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brandfarliga vätskor. Sprängämnesinspektionen (numera del av MSB) 2000
SBR 2020	Mail från Robert Olsson brandinspektör/insatsledare på Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund. 2020-10-14
Trafikverket 2020	Uppgifter från Nationell vägdatabas NVDB. www.nvdbwebb.trafikverket.se/ , Hämtat 2020-11-04.